

UCHWAŁA Nr XXIV/365/08
Rady Miejskiej w Stalowej Woli
z dnia 31 marca 2008r.

w sprawie Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na rok 2008.

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz.U. z 2001r. Nr 142, poz. 1591 z późn. zm.) oraz art.4¹ ust. 2 i 5 ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz.U. z 2007 r. Nr 70 poz. 473 z późn. zm.) - Rada Miejska w Stalowej Woli

uchwała, co następuje:

§ 1

- 1.Uchwala się Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na rok 2008, zwany dalej „Programem”.
- 2.Program stanowi część Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Stalowa Wola na lata 2005-2015 uchwalonej odrębną uchwałą.
- 3.Za realizację i koordynację Programu odpowiedzialny jest Pełnomocnik ds. Profilaktyki, Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Uzależnień.

I.Cele Programu

§ 2

Celami Programu są:

- 1.Zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu, w szczególności poprzez:
 - a)grupę psychoedukacyjną prowadzoną w Poradni Terapii Uzależnienia i Współuzależnienia od Alkoholu,
 - b)grupę terapeutyczną dalszego trzeźwienia po ukończeniu podstawowego programu terapii,
 - c)dofinansowanie warsztatów trzeźwościowych,
 - d)finansowanie szkoleń terapeutów będących pracownikami lecznictwa odwykowego w ramach podnoszenia kwalifikacji zawodowych,
 - e)wsparcie finansowe, w postaci doposażenia Poradni Terapii Uzależnienia od Alkoholu i Współuzależnienia oraz Oddziału Leczenia Alkoholowych Zespołów Abstynencyjnych.
- 2.Udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe, pomocy psychologicznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie poprzez:
 - a)prowadzenie rozmów interwencyjno-motywacyjnych z osobami nadużywającymi napojów alkoholowych,
 - b)kierowanie osób nadmiernie pijących na badania wykonywane przez biegłych w przedmiocie uzależnienia od alkoholu,
 - c)kierowanie osób uzależnionych od alkoholu do Poradni Uzależnienia i Współuzależnienia od Alkoholu, Wojewódzkiego Ośrodka Terapii Uzależnienia od Alkoholu i Współuzależnienia a także do sądu celem zastosowania przymusowego leczenia odwykowego,
 - d)finansowanie grup terapeutycznych i psychoedukacyjnych dla współmałżonków alkoholików oraz osób pozostających faktycznie we wspólnym pożyciu z alkoholikiem,
 - e)finansowanie grup terapeutycznych i psychoedukacyjnych dla kobiet

doświadczających przemocy domowej,

f) prowadzenie świetlic socjoterapeutycznych dla dzieci z rodzin, w których występują problemy alkoholowe, przemoc, niewydolność wychowawcza, świetlic opiekuńczo-wychowawczych oraz środowiskowych a także klubów młodzieżowych,

g) podejmowanie działań w zakresie przeciwdziałania przemocy wobec dzieci w rodzinie,

h) zwoływanie zespołów interdyscyplinarnych w celu opracowania i koordynowania realizacji planów pomocy dziecku i rodzinie,

i) finansowanie dyżurów prawników, psychologów i pedagoga w Punktach Konsultacyjnych,

j) prowadzenie bezpłatnego telefonu zaufania dla mieszkańców Stalowej Woli i okolic,

k) kierowanie dzieci z rodzin z problemem alkoholowym na obozy z programem terapeutyczno-rozwojowym prowadzonym przez psychologów,

l) opłacanie kosztów powoływania biegłych orzekających w przedmiocie uzależnienia od alkoholu,

m) utworzenie Stalowowolskiego Ośrodka Wsparcia i Interwencji Kryzysowej dla osób doświadczających przemocy domowej.

3. Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w szczególności dla dzieci i młodzieży poprzez:

a) realizację profesjonalnych programów profilaktycznych w szkołach na terenie gminy Stalowa Wola uczących dzieci i młodzież umiejętności służących zdrowemu i trzeźwemu życiu,

b) organizację czasu wolnego dla dzieci i młodzieży pozostających podczas wakacji i ferii w mieście,

c) dofinansowanie działań prewencyjnych dla dzieci i młodzieży prowadzonych przez Komendę Powiatową Policji,

d) program umiejętności wychowawczych dla rodziców pn. „Szkoła dla Rodziców”,

e) zakup materiałów edukacyjnych, plakatów, ulotek, broszur, kaset,

f) kontrola placówek handlowych i gastronomicznych pod kątem przestrzegania ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi,

g) dofinansowanie działalności stowarzyszeń podejmujących pracę z dziećmi i młodzieżą, w szczególności pochodzących z rodzin, w których występują problemy alkoholowe

h) szkolenia członków Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, grup zawodowych i liderów młodzieżowych w zakresie rozwiązywania lokalnych problemów związanych z uzależnieniami i przemocą.

4. Przeprowadzenie lokalnej diagnozy w zakresie problemów alkoholowych.

5. Wspieranie działalności środowisk wzajemnej pomocy, w szczególności, Klubu Trzeźwego Życia przy Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej, Grup Al-Anon skupiających kobiety – żony alkoholików.

6. Wspomaganie działalności instytucji i stowarzyszeń służących profilaktyce i rozwiązywaniu problemów alkoholowych oraz przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie.

7. Podejmowanie interwencji w związku z naruszeniem przepisów określonych w art. 13¹ i art. 15 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi oraz występowanie przed sądem w charakterze oskarżyciela publicznego.

8. Wspomaganie działalności instytucji, organizacji pozarządowych, podmiotów, o których mowa w art. 3 ust. 3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz.U. Nr 96 poz. 873 z późn. zm.), osób fizycznych i prawnych, służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych polegające w szczególności na współpracy z tymi podmiotami w realizacji zadań publicznych wynikających z Programu oraz służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych.

II. Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

§ 3

1. Prezydent Miasta powołuje i odwołuje Miejską Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, zwaną dalej „Komisją”.
2. Komisja realizuje zadania w zakresie Programu, w szczególności:
 - 1) inicjowanie działań określonych w art. 4¹ ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi,
 - 2) inicjowanie działań określonych w art. 6 ust. 2 ustawy z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz.U. Nr 180 poz. 1493),
 - 3) podejmowanie czynności zmierzających do orzeczenia o zastosowaniu wobec osoby uzależnionej od alkoholu obowiązku poddania się leczeniu w stacjonarnej lub niestacjonarnej placówce leczenia odwykowego,
 - 4) zawiadamianie właściwych organów administracji w przypadku powzięcia wiadomości o sprzedaży alkoholu niezgodnie z przepisami,
 - 5) wydawanie na wniosek Prezydenta Miasta lub z inicjatywy Komisji opinii w sprawach dotyczących realizacji Programu,
 - 6) udział w opracowaniu projektu preliminarza wydatków na realizację zadań wynikających z Programu,
 - 7) opiniowanie wniosków o wydanie zezwoleń na sprzedaż i podawanie napojów alkoholowych pod względem zgodności lokalizacji punktu sprzedaży z uchwałami Rady Miejskiej.

III. Zasady wynagradzania członków Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

§ 4

1. Członkom Komisji przysługuje wynagrodzenie za wykonywanie następujących zadań:
 - 1) udział w rozmowach interwencyjno-motywacyjnych mających na celu skonfrontowanie osoby pijącej z faktami dotyczącymi jej picia, motywowanie do zmiany oraz wstępne zdiagnozowanie pacjentów w przedmiocie uzależnienia od alkoholu,
 - 2) kontrolę placówek handlowych i gastronomicznych w zakresie przestrzegania przez te placówki przepisów ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi,
 - 3) udział w posiedzeniach związanych z wykonywaniem zadań zapisanych w § 3 ust. 2. punkt 1, 2, 5, 6, 7.
2. Zadania określone w ust. 1 członkowie Komisji pozostający w zatrudnieniu, wykonują poza swoimi godzinami pracy.
3. Wynagrodzenie, o którym mowa w ust. 1 wynosi 15 % minimalnego wynagrodzenia określonego w ustawie z dnia 10 października 2002r. o minimalnym wynagrodzeniu za pracę (Dz.U.Nr 200 poz. 1679 z późn. zm.) i ustalane jest przez Przewodniczącego Komisji na podstawie listy sporządzonej w oparciu o protokoły i inne dokumenty potwierdzające wykonanie zadań.
4. Wynagrodzenie wypłacane jest w kasie Urzędu Miasta lub przelewem na podane przez członka Komisji konto bankowe, na podstawie zestawienia wykonanych zadań sporządzonego i podpisanego przez Przewodniczącego Komisji, w ciągu 14 dni po przekazaniu do wypłaty tego zestawienia.

IV. Budżet Programu

§ 5

1. Zadania niniejszego Programu będą finansowane ze środków pochodzących z opłat za wydane zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych, z innych środków budżetowych przeznaczonych na ten cel oraz pozyskanych z innych źródeł.

2. Niewykorzystane środki budżetowe w danym roku budżetowym pochodzące z opłat za wydane zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych nie wygasają z upływem roku budżetowego, przeznaczone będą na realizację zadań Programu na rok następny.

§ 6

Wykonanie uchwały powierza się Prezydentowi Miasta.

§ 7

Uchwała wchodzi w życie z dniem ogłoszenia na tablicy ogłoszeń Urzędu Miasta w Stalowej Woli.

DIAGNOZA SYTUACJI W STALOWEJ WOLI W ASPEKcie PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH.

Dla właściwego ukierunkowania podejmowanych działań konieczne jest przedstawienie mapy problemów alkoholowych oraz zasobów umożliwiających prowadzenie działalności profilaktycznej w zakresie uzależnień.

Wielokrotnie przeprowadzone badania przez Państwową Agencję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Warszawie pozwalają na statystyczne wyliczenie jaka liczba mieszkańców ma problemy z alkoholem. **Miasto Stalowa Wola liczy 66.472 mieszkańców** (stan na dzień 21.12.2007 r.) szacować należy, że w naszym mieście żyje **około 1.400 osób** uzależnionych od alkoholu i **około 3.000 – 5.000 osób pijących szkodliwie i ryzykownie** a nie uzależnionych. Wokół nich żyją dorośli członkowie rodzin (małżonkowie, rodzeństwo, rodzice, dziadkowie), czyli **dalsze 3.000 mieszkańców**. Toksyczne zachowania nadużywających alkoholu, wywołują u najbliższych zaburzenia występujące z różnym nasileniem, nazywane współuzależnieniem. **W rodzinach, gdzie występuje problem z alkoholem żyje około 3.000 dzieci.**

Członkowie rodzin, w których występuje problem alkoholowy często doświadczają niedostatku materialnego z powodu utraty zdolności do pracy lub niskich wynagrodzeń czy też dużych wydatków na alkohol.

W 2007 roku Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej **objął pomocą 158 rodzin z problemem uzależnienia od alkoholu**, udzielając pomocy na kwotę – 224.169 zł.

Nadużywaniu alkoholu towarzyszy bardzo często występowanie przemocy. Szczególnie trudna jest sytuacja dzieci w tych rodzinach. Przeżycia takie zaburzają postrzeganie otaczającego świata, mogą być przyczyną wielu chorób psychosomatycznych a także trudności w nauce. Dzieci te uczą się niesprawiedliwości i agresji co w przyszłości skłania do zachowań ryzykownych, znęcania się nad starszymi, bójek, kradzieży oraz używania alkoholu i narkotyków. Przemoc w rodzinach z problemem alkoholowym, dotyczy 2/3 kobiet z dziećmi, stanowi to około 3.000 osób żyjących w naszym mieście.

Z informacji otrzymanych z Powiatowego Ośrodka Interwencji Kryzysowej wynika, że w 2007 roku prowadzonych było 357 spraw, a w spotkaniach (konsultacje i terapia) uczestniczyło 1464 osób. W Hostelach dla dorosłych i Hosteliu dla nieletnich przebywało 40 osób (łącznie 1680 osobodni). Należy zaznaczyć, że POIK świadczy pomoc dla mieszkańców całego powiatu stalowowolskiego a udział klientów z naszego miasta wynosi 74 %.

Przemoc pojawia się niezależnie od alkoholu i nie jest zarezerwowana tylko dla rodzin o niskim statusie społecznym.

Komenda Powiatowa Policji w Stalowej Woli zanotowała w 2007r. 1538 interwencji domowych w związku z nadużywaniem alkoholu, zarejestrowała 38 sprawców przemocy i 75 ofiar przemocy. Do wytrzeźwienia zatrzymano 583 osoby, 92 nietrzeźwych nieletnich osób zatrzymano w policyjnej izbie dziecka lub odwieziono do domów rodzinnych.

W związku ze znaczną liczbą nietrzeźwych kierowców – 215 i nietrzeźwych rowerzystów – 298 KPP przeprowadziła 4 akcje pod kryptonimem „Powiat” i 12 akcji pod nazwą „Alkohol”, których celem było eliminowanie z ruchu drogowego nietrzeźwych uczestników. Osobom skazanym za jazdę pod wpływem alkoholu prezentowany był film „Pamiętaj masz jedno życie”.

Kolejnym problemem również o charakterze społecznym jest bezdomność, której przyczyną między innymi było nadużywanie alkoholu. W Schronisku dla Bezdomnych Mężczyzn w Stalowej Woli w 2007 r. przebywało 80 osób, 39 osób z terenu naszego miasta, pozostałe z Województwa Podkarpackiego. 77 % mieszkańców schroniska miało problem z alkoholem.

Poza wymienionymi wyżej populacjami uzależnionych i pijących ryzykownie, a także pijących napoje alkoholowe „towarzystwo” czy „weekendowo”, są też kobiety w różnym wieku i o różnym statusie mogące być w ciąży. Na zlecenie Państwowej Agencji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych przeprowadzono badania w czerwcu i lipcu

2006 r., z których wynika, że co trzecia kobieta w wieku prokreacyjnym (18 – 40 lat) piła alkohol w czasie ciąży. Najnowsze badania opisują działanie alkoholu w życiu płodowym. Wynika z nich, że alkohol może wpłynąć na rozwijający się płód nawet wtedy, gdy jego dawka jest niewielka. Skutkiem używania alkoholu przez kobiety będące w ciąży może być powstanie szeregu wad wrodzonych, a co za tym idzie zmian rozwojowych u nowo narodzonych dzieci. Uszkodzenia te w krańcowej formie przyjmują postać **FAS (Fetal Alcohol Syndrome) Płodowy Zespół Alkoholowy**, który charakteryzuje się obok specyficznych uszkodzeń somatycznych także upośledzeniem umysłowym, podnosi śmiertelność we wczesnym okresie życia dziecka a w przyszłości skutkuje niepełnosprawnością społeczną i zawodową. W Polsce wiedza na temat szkodliwości spożywania alkoholu w ciąży jest jeszcze mało rozpowszechniona, jednak ze względu na skutki nie można tego faktu pominąć. W dniu 18 września 2007 r. byliśmy organizatorami Konferencji „Cięża bez alkoholu”. Konferencja spotkała się z dużym zainteresowaniem w środowisku medycznym, oświatowym i społecznym naszego miasta (uczestniczyło w niej 114 osób). Przeprowadzono też szkolenie dla kuratorów sądowych oraz rozprowadzono materiały edukacyjne (plakaty, ulotki książeczki i filmy) w placówkach służby zdrowia, prywatnych gabinetach ginekologicznych i instytucjach użyteczności publicznej zajmujących się rodzinami.

Na terenie Stalowej Woli działają dwie instytucje zajmujące się leczeniem osób uzależnionych od alkoholu, są to Poradnia Terapii Uzależnienia i Współuzależnienia od Alkohol i Wojewódzki Ośrodek Terapii Uzależnienia od Alkohol i Współuzależnienia. W 2007 roku Poradnia Terapii Uzależnienia i Współuzależnienia od Alkohol udzieliła 3.414 porad indywidualnych, przeprowadzono 485 sesji grupowych, w których uczestniczyło 4.955 osób. Liczba pacjentów przyjętych na leczenie odwykowe wyniosła 676 osób (572 mężczyzn i 104 kobiety). Zarejestrowano łącznie 818 osób (w tym 239 kobiet). Poradnia świadczyła również pomoc psychologiczną i terapeutyczną dla osób doświadczających picia bliskich (współuzależnionych), z której skorzystało 149 kobiet i 13 mężczyzn. Z Poradni wydano skierowania do Oddziału Leczenia Alkoholowych Zespołów Abstynencyjnych (detoks) i do Wojewódzkiego Ośrodka Terapii Uzależnienia od Alkohol i Współuzależnienia dla 70 osób (w tym 9 kobiet).

Zgodnie z ustawą o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi istnieją dwa organy uprawnione do kierowania osób uzależnionych od alkoholu na leczenie odwykowe przymusowe. Są to Prokuratury Rejonowe i Miejskie (lub Gminne) Komisje Rozwiązywania Problemów Alkoholowych. W Stalowej Woli w 2007 roku skierowały one łącznie 201 wniosków do Sądu Rejonowego w sprawie zastosowania leczenia odwykowego przymusowego. 48 wniosków skierowała MKRPA. W 2007 roku do Komisji zostało zgłoszonych 71 osób (51 mężczyzn i 20 kobiet). W związku z prowadzonym postępowaniem w sprawie leczenia przymusowego wystosowano 22 pisma na policję, wezwano na rozmowy interwencyjno-motywacyjne 109 osób, na badania do biegłych skierowano 49 osób. W trakcie roku udzielono 330 porad i konsultacji. Należy tu wyjaśnić, że w trakcie danego roku załatwiane są również sprawy klientów zgłoszonych w latach poprzednich, stąd też w 2007 roku były kontynuowane sprawy z lat ubiegłych. Poza w/w zadaniem, Komisja realizując ustawę o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi, przeprowadziła 29 kontroli punktów sprzedaży napojów alkoholowych. W przypadkach stwierdzonych nieprawidłowości zobowiązano właściciela do ich usunięcia.

Przedstawione w materiale zjawiska potwierdzają konieczność funkcjonowania świetlic profilaktyczno-wychowawczych i środowisk. Poza tym jest to jedna z form udzielania pomocy dzieciom narażonym na zaburzenia życia rodzinnego wynikającego z problemów alkoholowych czy narkotykowych. Z tej formy pomocy w 2007 roku skorzystało ponad 220 dzieci uczęszczających do 6 świetlic na terenie naszego miasta.

Istotą właściwej realizacji gminnego programu jest współpraca wielu podmiotów według zasady, iż każde zadanie powinno być realizowane przez ten podmiot, który w danym obszarze jest najbardziej kompetentny. Skuteczne rozwiązywanie problemów alkoholowych wymaga współdziałania szeregu instytucji i organizacji pozarządowych.

Prowadzone od wielu lat ogólnopolskie badania ankietowe wśród młodzieży pokazują, że picie alkoholu przez młodzież staje się powoli statystyczną normą. Napoje alkoholowe okazały się najbardziej rozpowszechnioną substancją psychoaktywną wśród młodzieży szkolnej.

Powtarzające się picie napojów alkoholowych przez nastolatki, nawet w ilościach nieszkodliwych dla dorosłych, może poważnie uszkodzić ich życie i procesy rozwojowe. Zwiększa ryzyko uzależnienia od alkoholu i nikotyny oraz sięgania po narkotyki. Badania amerykańskie pokazały, że dzieci, które zaczęły kontaktować się z alkoholem przed 15 rokiem życia, częściej uzależniły się od alkoholu.

W 2007 roku przeprowadzono 4.968 godzin zajęć profilaktycznych, w których wzięło udział 7.671 dzieci i młodzieży z naszego miasta.

Profilaktyka i rozwiązywanie problemów alkoholowych jest jednym z ważniejszych obszarów działania samorządu lokalnego. Polski model rozwiązywania problemów alkoholowych zakłada, że większość kompetencji i środków finansowych jest zlokalizowanych na poziomie samorządów gmin, które na mocy ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałania alkoholizmowi są podmiotem właściwym do rozwiązywania problemów alkoholowych w swoich społecznościach lokalnych. Zgodnie z cytowaną wyżej ustawą, samorzady gminne w Polsce mają obowiązek kreować politykę w zakresie uzależnień w tym profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych, wyznaczoną lokalnymi potrzebami i zasobami.

W Stalowej Woli, rozwiązywaniem w/w problemów zajmują się:

1. Poradnia Terapii Uzależnienia i Współuzależnienia od Alkoholu
2. Wojewódzki Ośrodek Terapii Uzależnienia od Alkoholu i Współuzależnienia
3. Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
4. Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej
5. Powiatowy Ośrodek Interwencji Kryzysowej z hostelem i hostelikiem
6. Komenda Powiatowa Policji
7. Sąd Rejonowy – III Wydział Rodzinny i Nieletnich
8. Świetlice profilaktyczno-wychowawcze z programem socjoterapeutycznym i świetlice środowiskowe
9. Placówki oświatowe
10. Punkty Konsultacyjne
11. Telefon Zaufania
12. Schronisko Męskie dla Bezdomnych
13. Grupy samopomocowe

WNIOSKI :

Wymienione problemy i szkody wynikające z nadużywania alkoholu wymagają znajomości różnych metod i opanowania wielu nowych umiejętności . W związku z tym należy :

- kontynuować programy profilaktyczne rozszerzone o różne formy zajęć sportowych.
- podejmować działania edukacyjne skierowane do sprzedawców napojów alkoholowych, kierowców, kobiet w ciąży oraz innych grup zawodowych np. nauczycieli, personelu medycznego.
- wdrażać programy interwencyjno – profilaktyczne dla młodzieży mającej kontakt z alkoholem oraz innymi środkami psychoaktywnymi.
- wspierać działalność świetlic profilaktyczno–wychowawczych z programem socjoterapeutycznym.
- wspierać programy edukacyjne dla rodziców

Każde z wymienionych w ustawie zadań własnych gminy może być realizowane na wiele sposobów, jest to uzależnione od możliwości i potrzeb. Z tego względu dokonano analizy najczęściej występujących problemów i w oparciu o wyżej zebrany materiał opracowany został Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na 2008r.